ՇԱԲԱԹ—3—ՄԱՅԻՍ ԲՈՍՆԵՒԻՆՆԵՐՈՒԹԻՒՆ—ՏԱՐԻ—ԹՒԻ—2611 Ն.—Յ.—15—ՄԱՅԻՍ—1880

ԳԱՅՄԱՆ

Տարեկան դին Կ. Պոլսոյ համար 10 Մկ.
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամս. » Կ. Պոլսոյ » 5 »
» » Գաւառաց » 6 »
Օտար երկիրներու » 21/2 Լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրուշ, երկու անգամի համար 2 ղրուշ է. աւելի անգամներու համար դատ սակարկութիւն կը լինի։
Մէջն մի թիւ 40 փարա արժէ։

ՄԱՄՈՒ

ԼՐԱԳԻՐ

ՀԱՆԱՊԱՀԱԶՕՐԵԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆ

Գուրս գնացած լրագրաց ճանրու ծախքը Խմբագրութեան վրայ է։
Լրագրաց վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն Խմբագիր—Տիօրէնին պիսի ուղղուի, Գալատիա Մանուքեանը Ճատաէսի թիւ 198, Նօրօ խան, Մասիսի գրասենեակը։
Ճանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։
Ստացուած նամակ, յօդուած, եւ նամակներ տրուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 3 ՄԱՅԻՍ

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԹԷՆՔ 13 Մայիս.

Հելլենաց թագաւորը, թագուհին և անոնց զաւակունքը յառաջիկայ շաբաթու մէջ Անֆիթրիթի շոգենաւով և Թըրիէսթի ճանրով պիտի մեկնին ուղևորութիւն մ'ընել ի Տանիմարքա և յԵւրոպա։

Այս առաւօտ հասած հեռագիրք*

Ֆիլիպէ 24 Մայիս.

Հասարակային շինութեանց ոնորէն Պ. Վալեքովիչ հրաժարական տուաւ, բայց Սուլթան փաշան դեռ չընդունեց։

Լոնդրա 13 մայիս.

Օսմ. Քոնս.		10 3/4
Փոխ.	1865	11 7/8
»	1869	11 3/8
»	1871	70 1/2
»	1872	19
»	1873	10 7/8
» Եկիպտ.		89 5/8
Անգղ. Քոնս.		99 7/16

Փարիզ 13 մայիս.

Օսմ. Քոնս.		10,87 1/2
» Երկաթուղի		35,50
Գաղղ. »	5 0/0	118,72 1/2
» »	3 0/0 Նոր	85,22 1/2

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանն երեկ կառքով Եըլդըզի պալատէն Թոփդաշուի պալատը գնաց, ուսկից ձիով Այա-Սոֆիայի մզկիթն երթալով, ուրբաթի աղօթքը հոն ըրաւ։ Յետոյ ղօրահանդէս մը կատարուելով, Ն. Վեհափառութիւնը կառքով Էյուպ գնաց, և տեղւոյն մզկիթին այցելութիւն ըրաւ։ Էյուպէն ալ Բեռաղըտխանէի կայսերական ամրանոցն երթալով՝ ժամու մը չափ հանգստացաւ, և ապա ձիով Եըլդըզի պալատը վերադարձաւ։

Վեհ. Սուլթանը Թոփդաշուի պալատը գնացած ժամանակ, կառքին մէջ իւր դէմ կը նստէին Ղազի Օսման փաշան և Նամըգ փաշան։ Վերադարձին, Խայրէտտին փաշան ալ Ն. Վեհափառութեան կառքին մէջ դանուելու պատիւն ունէր։

——

Սովէլոց օգնութեան համար Բ. Դուռը կազմուած Օսմանեան յանձնախումբին հինգշաբթի օրը նիստ մ'ըրաւ։ Վերջերս սովեալ դաւառներէն եկած քանի մը սրտայոյզ հեռագրեր կարդացուեցան, և վան 500 ոսկի և Տիարպէքիր 400 ոսկի ղրկելու որոշում եղաւ։ Սովելոց օգնութեան համար վիճակահանութիւն սահմանելու երկու առաջարկ ներկայացաւ։ Օսմանեան յանձնախմբին, որ Սպանիական դեսպանատունը գումարուող մասնախմբին կարգադրած մեծ վիճակահանութեան նպաստաւոր լինելով՝ մերժեց զանոնք։ Օսմ. յանձնախումբն այլ և այլ որոշումներ առաւ սովելոց օգնութեան համար։ Առաջին նախարար Բարձր Սայիտ փաշան նամակ մ'ուղղած յանձնախմբին՝ ծանուցանելով որ իւր յատուկ դրամանց պատճառաւ յանձնախմբին նիստերէն միշտ բացակայ դտնուելու ստիպուած լինելով, կանխաւ կը փաւերացնէ յանձնախմբին բոլոր որոշումները։

—

*Ա.ժանս Հավասի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ մայիս 14ի Եւրոպական հեռագրերը դեռ չեն յանձնուած իրեն։ Ծ. Խ.

Ֆոր տիւ Ֆոֆոր լրագիրը Լորտ Կրանվիլի կողմանէ առ Սըր Հէնրի Լէյըրտ ուղղեալ նամակին վրայ խօսելով, կըսէ թէ Անդղիոյ արտաքին գործոց նոր նախարարն անսահման հրաժեշտ կամ արձակուրդ մը կուտայ Կ. Պոլսոյ դեսպանին, և այդ արձակուրդէն օգտուտ քաղելու մասին դայն բարովին ազատ կը թողու։ Այնպէս որ Սըր Հ. Լէյըրտ Պ. Կոշէնին Կ. Պոլիս դալէն ետքն ալ մայրաքաղաքս կենալու իշխանութիւն ունի, եթէ յարմար տեսնէ այսպէս ընել, իբրյոլորդին տեղեկութիւններ տալու համար Թուրքիոյ մայրաքաղաքին մէջ գործոց արդի վիճակին վրայ։

Թայմզ լրագիրը Սըր Հէնրի Լէյըրտի նկատմամբ Անդղիական նոր կառավարութեան 'ի գործ դրած այս խնայողութիւնները բացատրելով կըսէ թէ անհնար էր ուրիշկերպիւ շարժիլ առանց հրապարակաւ պարսաւելու Անդղիական դեսպանին բռնած աշխարհավարութիւնը։ Բայց վիճակամայն հարկ էր անոր տեղ այնպիսի մարդ մը պաշտօնի կոչել, որ կարենայ աւելի ազդուութեամբ ու իշխանութեամբ խօսիլ Բ. Դրան մօտ, և այս նպատակաւ է որ Պ. Կոշէն Կ. Պոլիս կը ղրկուի։

——

Թայմզ լրագիրը վերջին թիւրէն միոյն մէջ թղթակցութիւն մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Սըր Հէնրի Լէյըրտ ամենամեծ կարեւորութիւն ունեցող յայտարարութիւն մ'ըրած է կայսերական պալատը։ Թայմզ կը կարծէ թէ այս յայտարարութիւնն, որ Օսմանեան պետական անձանց մեջքին վրայ մեծ տպաւորութիւն ըրեր է, Ազգային նախարարութեան քաղաքական հիմնադրին կը վերաբերի։

——

Սթանտարտ պահպանողական լրագիրն Անդղիական նոր նախարարութեան կողմէ Պ. Կոշէնի տրուած հրահանգաց վրայ խօսելով կըսէ թէ Պ. Կոշէն Եպիրոսի և Թեսաղիոյ Յունաստանի թողուիլը, Դարատաղի ընդարձակումն, Մակեդոնիոյ ինքնօրինութիւնն և Հայաստանի մէջ բարենորոգմանց գործադրութիւնը պիտի խնդրէ Բ. Դրնէն։

——

Մայրաքաղաքիս Ռուսական նորընտիր դեսպան Պ. Նովիքօֆ իւր կառավարութենէն հրաման ստացաւ տակաւին Կ. Պոլիս չդալ, և ժամանակ մ'ալ Մոսկուա մնալ։

——

Վեհ. Սուլթանը Գերմանիոյ կայսեր նուիրեց Եղիպտոսի նախորդ Խեդիվ Իսմայիլ փաշային Թարապիայի պարտէզը, զոր վերջերս օսմանեան կառավարութիւնը գնած էր։ Կը կարծուի թէ մայրաքաղաքիս գերմանական դեսպանատունն հոն ամառնային պալատ մը շինել պիտի ստայ։

——

Սթամպուլ լրագիրը վերջին լուրերէ առնելով կը ծանուցանէ թէ Պայազիտի դաւառին բնակիչները ստակած անասնոց դիակներով կ'ապրին այժմ։

——

Ինչպէս տրդէն ծանուցինք, մայրաքաղաքիս Անդղիական առաժամանակեայ դեսպան Պ. Կոշէն պատերազմական նաւով մը Դարդանելի ներսուցէն անցնելով Կ. Պոլիս պիտի դայ։ Այս առաջին անդամն է որ Արեւելեայ կողմն այսպիսի դեպք մը տեղի կունենայ։ Մայրաքաղաքիս Թուրք լրագիրք այս լուրը ծանուցին առանց մեծ կարեւորութիւն տալու։ Կարելի է որ այս նոր նախարարութիւնն Անդղիական նոր նախարարութիւնն ուղած է Արեւելեան ժողովրդոց երեւակայութեան վրայ ազդեցութիւն մը յառաջ բերել։ Կը մնայ տեսնել թէ այս դեպքն օրինակ մը չպիտի՞ լինի, և ի հարկին միւս տէրութիւնք ալ նախանձելով իրենց դեսպանները նոյն եղանակաւ չպիտի՞ ղրկեն Թուրքիոյ մայրաքաղաքը։ (Ծ-ր.)

——

Սկլանիկ քաղաքը պաշարման վիճակի մէջ (իտարէի էօրֆէյէ դրուեցաւ։

——

Վաղբի կը ծանուցանէ թէ տէրութեան երևելիական դործոց մէջ հարկ եղած բարենորոգմանց համար Հաշուակոն տաճարին կողմանէ Զամէչ Յովհաննէս էֆէնտին ընդարձակ ծրագիր մը խմբագրեր է։ Այս ծրագիրը Վ.Հ. Սուլթանին ներկայացուեր է, և հրաման եղեր է որ լրագրաց միջոցաւ հրատարակի։ Թուրք լրագիրը կը յուսայ որ եթէ այս ծրագիրն հրատարակի, Պ. Կոշէն պիտի տեսնէ թէ Թուրքիոյ մէջ ալ երմտադէաներ չեն պակսիր։

——

Պուլղարիայէն եկած լրոյ նայելով, իշխանութեան մայրաքաղաքը Սոֆիայէն Ռուսճուք փոխադրելու տրամադրութիւն կայ եղեր, և կը կարծուի եղեր թէ Ազգային ժողովը ներկայ տարուայ շրջանին մէջ հաւանութիւն պիտի տայ այս փոփոխութեան։

——

Ռումանիոյ Կարոլոս իշխանն և Եղիսաբէթ իշխանուհին քանի մ'օրէն Եւրոպա պիտի երթան այլ և այլ արքունեաց այցելութիւն տալու։ Կարոլոս իշխանը Ռումանիոյ դահը նստելէն ի վեր այս առաջին անդամն է որ օտար երկիրներ կերթայ, և կը կարծուի թէ նպատակն է Ռումանիոյ դահուն յաջորդութեան խնդրոյն վերաբերեալ քանի մը կնճռաւոր կէտեր կարդադրել։

——

Առևտրական խարհուրդը (Շանպրը տը Քոմէրս) վերջնականապէս կազմուեցաւ հետևեալ կերպիւ.

Նախագահ, Աղարեան էֆէնտի.
Դեր-Նախագահ, Սէպարի զատէ Սիւլէյման էֆէնտի.
Անդամք, Փաշա զատէ հաճի Ահմէտ էֆէնտի. Շերիֆ Ալի էֆէնտի. Աբալը զատէ Ահմէտ էֆէնտի. Պատմաճը զատէ Ֆերիտ պէյ. Պ. Պ. Փասիալի. Ընճեան Աբիկ. Աճիման. Վընէլ. Լըզէ. Անարէ Հէր. Ավրամաչի Պէզանեանի. Լասլեան Մկրտիչ. Վասիլաքի. Քաղանօվա Եօրկաքի. Կիւմիւշկերտան Տիգրան. Գարակէօզ Տիգրան. Մանուկեան Սենեքերիմ. Զաքարիա Հաճօբան. Լ. Կիւլէկեան Սերովբէ. Մել. Սեվասթօփոլ Եօրկաքի։

——

Երեկ ծանուցինք թէ Կ. Պոլիս և իւր շրջակայքը տասն թաղամասեան շրջանակաց պիտի բաժնուին։ Այս թաղամասութեանց երևելի առաջին կարգի պիտի լինին, և ասոնց կեդրոնը պիտի լինի Բէրա, Իսկիւտար և Պոլիս։ Վասիլաքի Ասիական և Եւրոպական եղեռնաց հաստատութիւնք պիտի լինին, իսկ տասներորդ թաղամասութիւնը Դատաքէօյ պիտի լինի, ըստ Թուրք լրագրաց։

——

Քասմայէն կը ծանուցանեն թէ հարիւր հազար գաղթականք յիշեալ նահանգին մէջ հաստատուած են։ Կառավարութիւնը սերմնացուցներն և մշակութեան հող տուած է այս գաղթականաց, օրացոյցէ 60,000 հողի իրենց օրական պարէնն ալ էառավարութենէն կընդունին։

——

Մարտինի կառավարիչ Խուրշիտ պէյ, որոյ դէմ ծանր ամբաստանութիւնք կային այլ և այլ գեղջմանց պատճառաւ, Ցիարպէքիրի մէջ դատուելով անպարտ հրատարակեցաւ։

——

Ցիզիսի Կոմիտաս անուն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Ալաշկերտի գաւառին գիւղերէն միոյն մէջ գիւղացի մ'իւր փոքր ազգն ոգայնոր, և ապա կատ կատ ընելով երեր կերեր է։

——

Պելճիոյ Պանք Լիէժօտ անուն Պանքան մայրաքաղաքիս Գաղղիերէն լրագրաց մէջ կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ կալուածական առուքն իւր առնելիքներուն փոխարէն իրեն երաշխաւորութիւն տրուած լինելով, մինչև որ յիշեալ տրոյ հեռագիրն հաւաքմանին իւր առնելիքները չհատուցուին, ուրիշ սեպհական օրական հատատութիւնք չեն կընար երաշխաւորութեան առնուլ նոյն առուքերը։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍՀԱՄԸ	ՈՒՄԱՆՍԷ	
Երկկ երկիրաւ գոցուեցաւ		11,32
Այս առաւօտ բացուեցաւ		11,32
Կէս օրին		11,31
Բումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	35,25
Թղթադրամ	Օսմ. լիր.	1050
Թրամուայ	»	540

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ
2 Մայիս

Սովրէմէ ծէնէրալ	Անգղ. լիր.	4,19
» Փոխանակութեան	»	3,9
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»	6,32
Քրէտի ծէնէրալ	»	3,27
Փոխ. 1865	Ֆր.	55,
» 1865	»	54,
» 1869	»	54,
» 1872	»	13,
» 1873	»	51,

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
2 Մայիս

Անգղ. լիրա	Դր.	110 8
Նարոլէոն ոսկի	»	87 38
Խրիսոխալ Ռուս	»	90 10
Ռուսական թղթադրամ. 3 բոլ. 54 քարիք		
Գերմանիոյ	Դր.	51 20
Մէճիտիէի տարբերութիւն	»	6 36
Հինգնոյ	»	207
Մէճիտիէ	»	208 5
Պլինտ	»	520
5 փարանոց	»	330

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Այս առաւօտ վանէն հասած արժանահաւատ հեռագիր մը Խըրիմեան Սրբազանին առաջնորդ ընտրուիլը կը ծանուցանէ։

——

Սովելոց Հայկական յանձնախումբն այս առաւօտ շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ մեզ թէ Հռոմի կրօնական ժողովոյ նախագահ Կարդինալ Սիմէոն ի Նպաստ սովելոց հինգ հազար (5,000) ֆր. ի Կարին և ի Մարտին յղած և այս դումարին մասակարարութիւնն Հայկական մասնախմբին ձեռնհասութեանը յանձնարարած է։

——

Երէկուան Ֆոր տիւ Ֆոսֆորի մէջ հետեւեալը կը կարդամք.

«Վերջին օրերս այլ և այլ սեղմագրութեանց փոքրիկ արեւառահանդէս մ'ալ անցուցինք, որք վիճակահանութեան դրուած էին 'ի նպաստ Կիլիկեան անուն Հայկական ընկերութեան, որ Ամենայնէրեայ սրբազանին հովանաւորութեան ներքև կը գտնուի։ Քանավայի վրայ բանուած այլ և այլ շքեղ գծագրութեանց մէջ մեր հիացումը գրաւեց Փարր-Ասիոյ աշխարհագրական քարտէս մը, որ արեւտի, հմտութեան և հմուտ թեան հրաշակերտ մը կընոյ նկատուիր երեք քոյրեր՝ այն է Օրիորդք Երամնք, սկսած և 'ի գրուխ հանած էին այս բազմաշխատ գործը։ Յետոյ կուգայ Հայկին՝ այն է Ամենայնի առաջին վիհապատին պատկերն։ Այս պատկերն ա'յնչափ յաջողութեամբ բանուած էր, որ զոյն բան նկարել մը տարբերել դժուարին է։ Ասոր հեղինակն է Կարնիկ Աստուր, որ այս վիճակահանութեան նախաձեռնութիւնն ստանձնած է։ Այս բարեսիրական գործին հասութենէ մէկ մասն Հայաստանի սովելոց խնամատարյանձնախմբին պիտի յանձնուի և մնացածն ալ ընկերութեան գպրոցաց ծախքին պիտի յատկանայ։

«Հազար ստանակ հանուած է։ զարդեւ ստացող ստանակներն 150 հատ են։ ստանակին գինը մէկ ոսկի է։

«Կիլիկեան ընկերութիւնն, որ 1871ին հաստատուած է, այժմ ինն դպրոց ունի 'ի Կիլիկիա։»

Ազգային քաջալերութեան ամենէն աւելի իրաւունք ունեցող ընկերութեանց մին է Կիլիկեան ընկերութիւնը։ Մինչև յարդ դոհութեամբ տեսանք թէ իւր ձեռքը գտնուող նիւթական ու բարոյական միջոցները լաւ գործածեց 'ի նպաստ մեր Կիլիկիտրնակ հազարաւոր ազգայնոց լուսաւորման։ Աղնիւամիտ Օր. Կարնիկ Աստուր, այս «բերացի օրիորդն», ամեն ազգասիրաց ու մարդասիրաց շնորհակալութեան վրայ իրաւունք ունի այն եռանդեան ու հաստատամտութեան պատճառաւ, որով երկու տարիէ ի վեր կ'աշխատի օգտակար ձեռնարկ մ'ի գլուխ հանելու։ Իւր նախաձեռնութեամբ և ուրիշ բարեսէր օրիորդաց ու տիկնանց դրամակցութեամբ, 150 կտոր ընտիր ձեռագործներ պատրաստուեցան։ և այժմ վիճակահանութեան կը դրուին, հասոյթին մեծ մասն Հայաստանի սովելոց և մէկ մասն ալ Կիլիկիոյ մէջ բացուած դպրոցաց պէտքին գործածուելու համար։ Ահա գործ մը, որ թէ՛ մարդասիրաց և թէ՛ ուսումնասիրաց համար հաւասար կերպիւ հրապոյր ունի, և կը սիրեմք յուսալ որ հանուած տոմակները շուտով կը ծախուին, և այս կրկնապէս օգտակար վիճակահանութիւնը փափաքուած արդիւնքը կունենայ։

ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ

Արդանիական խնդիրը դեռ իր բոլոր կարևորութեամբ կը շարունակի։ Արդանիացիք կը կազմակերպեն և կը զինուորին։ Միրամիներն և Բուքայիլեանականք Արդանիացւոց հետ միացեր են և այսպէս քանի մը հազար պատերազմող աւելցած է։ Ցեղերի պատերազմէն ալ անոնց պիտի հետևին եղեր։ Գարատաղի սահմանին մօտ Թուզիի մէջ Արդանիական բանակ մը պատրաստուեր է։ ուր օրական ինն հազար հոգի պարէն կը գրկուի։ ինչպէս նաև հրացան և ռազմամթերք։ Արդանիացւոց զօրութիւնը փիչ օրէն ատան և վեց հազար պիտի լինի։ և երբ քանան և հինգ հազարի հասնի։ յարձակողական գիրք պիտի բռնեն։ Եւրոպական լրագրաց հեռագրերը կը ծանուցանեն թէ Շքօարայի մէջ կարևոր շարժում մը կայ։ Արդանիացիք իրենց դաւառին ամբողջութիւնը ու անկախութիւնը պահպանելու և Գարատաղի հպատակ չլինելու համար մեծ ջանք կընեն։

Միւս կողմէն կ'երևի որ ռերութիւնք Գարատաղի խնդրոյն լուծման համար բանակցութիւն կընեն։ Լորա կրանվիլ շրջաբերական մը գրկեր է ռերութեանց՝ Պերլինի դաշնագրին կախ մնացեալ կէտերուն լուծման և մանաւանդ Գարատաղի զբաղարութեանց բարձման համար։ Ռուսիա պատասխաներ է՝ խորհուրդ տալով թէ օգտակար կը լինի որ ռերութիւնք ծանուցանեն Բ. Դրան թէ իրենց բռնելիք ընթացքին վրայ համաձայն են։ Բեդրոպուրգի կառավարութիւնը կըսէ թէ իր նշանաբանն է Պերլինի դաշնագիրին ոգեմանութիւն։ ոտկայն անցեալն դասերէն լեռոյ։ եթէ կը բաղձայուի Արևելից մէջ յաջողիլ։ Գրատանական համաձայնութիւնէ տարբեր բան մը պէտք է։ ուստի հարկ է որ համաձայնութիւնը ազդու լինի։

Ռուսիոյ այս առաջարկին իմաստը ըմբռնել դժուարին չէ։ Կորչաքով իշխանը շատ անդամ առաջարկած է որ Եւրոպա թուրքիոյ դէմ հարկադրիչ միջոցներ գործածելու վրայ համաձայնի։ Այս էր Պերլինի յիշատակագրին նպատակը։ զոր Լորա Գիքոնոֆիլտի նախարարութիւնը մերժեց։ Բեդրոպուրգի արքունիքը դարձեալ նոյնը կը կրկնէ։ բայց այս անգամ ալ իր յաջողութիւնը կասկածելի է։ քանզի հաւանական չթուիր որ Լորա կրանվիլ գործնական միջոցներու հաւանութիւն տայ։

Այսու ամենայնիւ։ Գ. Կլատստոնի նախարարութիւնն ուելի դիւրամատչելի է Ռուսիոյ հետ համաձայնութեան՝ քան իր նախորդը։ Կոլոս լրագիրը կըսէ թէ Ռուսիոյ անկախ մնալուն և հասարակային կարծիքն Անգլիոյ ազատական մասին յաղթանակը խնդութեամբ ողջունեցին։ ոչ թէ վասն զի ազատական կուսակցութեան աշխարհավարութեամբ Ռուսիա պիտի կընայ Պերլինի դաշնագրին պայմաններէն ազատիլ։ այլ վասն զի Գ. Կլատստոնի և Լորա կրանվիլի նախարարութիւնը Ռուսիոյ պէս խաղաղութեան կըփափաքի։ զոր Լորա Գիքոնոֆիլտի աշխարհավարութիւնը վտանգի կ'ենթարկէր։ Պերլինի դաշնագիրը Գ. Կլատստոնի և Ռուսիոյ աշխարհավարութեան հիմ պիտի լինի։ Կոլոս կը հրաւիրէ նաև Գիսմարք իշխանն, որպէս զի Եւրոպական խաղաղութիւնը պահպանելու համար Անգլիոյ և Ռուսիոյ հետ միանայ։

Զարմանալի է որ խաղաղասիրական յորդորները Ռուսիոյէն կուգան, այսինքն Արևելեան խնդիրն յուզող և վերջին պատերազմին հեղինակ եղող տերութենէ մը։ Այս պատճառաւ Կոլոսի խաղաղասիրական խօսքերն սկեպտիկեան ժպիտ մը միայն կրնան ընդունիլ։ Պերլինի դաշնագիրը դուցէ Փարիզի դաշնագրին բաղդն ունենայ օր մը, որ հեռագրէ չարաշնակ հարուածներ կրելով վերջապէս բոլորովին մեռեալ տառ մը դարձաւ։

Անգլիոյ նոր նախարարութիւնն Աւստրիոյ հետ ալ հաշտուած կ'երևի։ Լոնտրայի Աւստրիական դեսպանն հրահանգ ստացած էր, որպէս զի վերջին ընտրութեանց ժամանակ ներկայ նախարարաց ոմանց Աւստրիոյ դէմ ըրած ակնարկութեանց համար բացատրութիւն պահանջէ։ Լորա կրանվիլ յայտներ է թէ նախարարութիւնը Պերլինի դաշնագրին իր նախորդաց չափ պիտի յարգէ։ և քանի որ Աւստրիա դաշնագրին իրեն տուած իրաւունքն ընդարձակել չուզէ, Անգլիա անոր բարեկամ պիտի լինի։ իսկ Աւստրիա ապահովութիւն տուեր է թէ բնաւ նպատակ չկրնար ունենալ դէպ ի հարաւ իր հողերն ընդարձակելու։ ինչպէս շատ անգամ ըսուած է։ քանզի զանազան ազգերէ կազմուած լինելով չէր կրնար առանց իր կազմակերպութիւնը վտանգելու հողային ընդարձակութեան ետեւէ իյնալ։ միայն թէ իրրև դրացի չկրնար անտարբեր ճնշել իր սահմանակից Թուրքիոյ մէջ ի վեր եղած ապստամբական ոգւոյն վրայ։ Պալքանի թերակղզւոյն մէջ եղած որ և է փոփոխութիւն Աւստրիոյ մէջ իր ազդեցութիւնն ի գործ կընայ դնել։ Այս գիւանագիտական յայտարարութիւնները կրնան ստկայն առաձգական լինիլ։ և ըստ հանգոյս մեկնուիլ։

ՄԻԹԻՆԿ

Ի ՆՊԱՍՏ ԱՍԻՈՑ ՍՈՎԵԼՈՑ

Թայմզ լրագրին իր մայիս 7 թուով հեռաւեալ կերպիւ կը նկարագրէ անցեալ շաբթու մէջ Լոնտրայի Քաղաքապետական պաշտօնատունը տեղի ունեցած Միթինկը։

«Քրիստոնի, Արմենիոյ և Բուլգարիոյ Պարսկաստանի մէջ սոփուսաստակութեան պատճառաւ տիրող մեծ թշուառութեան օգնելու միջոցները քննելու համար երեկ (մայիս 6ին) մեծ Միթինկ մը գումարեցաւ Լոնտոնի Քաղաքապետական պաշտօնատան մէջ։ Քաղաքապետ Լորը կը նախագահեր, և ներկայ եղողներուն մէջ կը տեսնուէին ըսթրէնկֆօրտ դերբակոմսուհին, Լորա Թէյնհամ, Լորա Հէնրի Լենոքս, Խորհրդարանի անդամ Գ. Ճէյմս Պրայս, Սըր Ալդերմ Ասսուն, Սըր Ռոպերթ Բարքլի, Սըր Ճիւլեան Կոլսամիա, Սըր Ֆրէտերիք Կոլսամիա զրաւարը, Սըր Պարրոու Էլիս, Գարոն տը Ռիւթեր, Պէսֆօրտ Փիմ հարիւրապետը, Փասք գնդապետն, Իւայլն։

«Սոփուն ոստակութիւնն և Անգլիայէն անմիջապէս օգնութիւն գրկելու անհրաժեշտ պէտքը ցուցնելու համար, բազմաթիւ նամակներէ և հեռագրերէ քաղուածներ տըպուած կը շրջաբերէին Միթինկին մէջ։ (Մեք միայն Հայաստանի և Քրիստոնի վերաբերեալ կտորները կ'ընդօրինակեմք ասա։) Անգլիական հիւպատոս Գ. Բլէյթը կը հեռագրէ Վանէն։ — «Քաղաքիս շրջակայքը գտնուող գիւղերու հարուստ տանտէրներէն միայն երեք կամ չորսն ուտելու հաց ունին։ մնացածն արմատներով կ'ապրին։ Արտերն հերկուեցան, բայց սերմ չկայ ցանելու։» — Անգլիական հիւպատոս Իվիրէթ հարիւրապետը կը հեռագրէ կարնէն։ — «Բազմաթիւ գիւղերու մէջ ժողովուրդը բոլորովին թշուառ է, և անօթութենէ մարդ մեռնելու դէպքեր միշտ կը ծանուցուին։ Իրաց այս վիճակն երկու երեք շաբաթէն աւելի ևս պիտի ծանրանայ, ըստ որում յայնժամ հարուստ ընտանեաց ձեռքը գտնուած ուտեստն ալ պիտի սպառի։—Անգլիական հիւպատոս Մայրս գնդապետը կը հեռագրէ Մուսուլէն։ — «Մուսուլի մէջ և շրջակայքն ապրատաց թշուառութիւնն այժմ տագնապալից վիճակի մը հասած է։ Օգնութեան ընդարձակ միջոցներու անհրաժեշտ պէտք կայ։ օդին խստութիւնն ուտեստից սնբաւականութիւնն աւելի կը ծանրացընէ։ Գործ չկայ։ ոստայնանկք ոչինչ կրնան ընել։ Լեռնցի Քիւրդեր, Արապներ և Նեստորականք, ապրուստի միջոց չունենալով, մշտ բարձրութեամբ քաղաքս կուգան, և թշուառաց թիւը կ'աւելցնեն։ Անոնց թշուառութիւնն յոյժ մեծ է։ Ի Միջագետս և ի Քրդստան մեծ քանակութեամբ տեղացող ձիւնը բաղմաթիւ ոչխարաց և ուրիշ անասնոց կորստեան պատճառ եղած է։ Թէ՛ քաղաքիս մէջ և թէ գուրսը շատ մարդիկ անօթութենէ մեռան։ Քրիստոնեայք և իսլամք անցեալ օրերս իրենց զաւակները կը ծախէին, որպէս զի ապրուստի համար քանի մը դրուշ ձեռք բերին, և ուրիշներ ալ իրենց զաւակները մշկիթներու և տուներու դրանց առջև կը թողուն։» — Անգլիական հիւպատոս Գ. Թրօթիէրը հաղորդեալը կը հեռագրէ Տիարպէքիրէն։— «Քաղաքիս մէջ չորս հազար մարդ բոլորովին թշուառ են։ անօթութենէ մեռնողներ շատ են։ մեծ պէտք կայ դրամի։ ես չարաթն երկու անդամ ապուր կը բաշխեմ երկու հազար քրդաց, Արաբաց, Քաղդէացւոց, Ասորւոց և Յունաց, որոց ամենն ալ անօթութենէ մեռնելու վիճակին մէջ են, և կը յուսամ թէ կարող պիտի լինիմ շարունակել այս գործը մինչև յունիս ամիսն, յորժամ թերևս թշուառութիւնը նուազի։ 1200 անձանց լուապուր կրնամ բաշխել ընդ ամենն երեք անգլիական ոսկի ծախքով։ — Անտիոքայ պատրիարքը Իկնաթիոսէն Բանիքըլպերիի Արքեպիսկոպոսին ուղղեալ հեռագիր մը կըսէ։ — «Սարսափելի թշուառութիւն կը տիրէ ի Միջագետս։ Շատ մարդ կը մեռնի անօթութենէ։ Ձեր օգնութիւնը կը հայցեմ»։ — Մուսուլի եպիսկոպոսն ալ կը հեռագրէ առ Սըր Հէնրի Լէյըրտ։ — «Տիրող մեծ սովուն պատճառաւ քաղաքիս մէջ և շրջակայ գիւղերը ժողովրդեան ենթակայ եղած թշուառութիւնը նկարագրել անհնար է։ Ժողովուրդը ոստկած անասուններ կուտէ, որով բաղում հիւանդութիւնք կը ծագին։ Շատեր ալ կը մեռնին։ Կենաց և մահուան միջև տատանող այս թշուառներուն համար օգնութիւն ձեռք բերելիդ կը հայցեմ»։— Կարնոյ Ամերիկեան Միսիոնար Գ. Ֆարմըլի կը հեռագրէ առ տիկին Սմբրանկֆօրտ։ — «Ընկերներէս մին իվէրէթ հարիւրապետին հետ Բասենու դաշտը գնաց։ ասոնք ճանրան դարի գտնցին։ Կը յուսամք որ այս դրամին ուրիշ օգնութեանց յառաջքանն է, որովհետև թշուառաց զոնէ մէկ մասին օգնելու և յառաջիկայ տարուան ապրուստի միջոց հայթայթելու համար հաղարաւոր ոսկիներու պէտք կայ։ Ամենքս ալ ձեզ կը նայիմք։ Կարծեմք որ ժամանակին օգնութիւն գրկուի մեզ։ որովհետև Բասենու և շրջակայից ժողովուրդն երկար ժամանակ այս վիճակին մէջ չեն կրնար ապրիլ։ Նոքա բացարձակապէս դուրկ են հացէ։» — Անգլիական հիւպատոս Բլէյթրն հարիւրապետը կը հեռագրէ Վանէն։ — «Մեծ շնորհակալութիւն ձեր գրկած դրամին համար։ բայց այդ դրամով քիչ գործ պիտի կրնամք տեսնել։ Փոխադրութիւնն աւելի դժուար է այժմ ըստ որում խեղճ ժողովուրդն իրենց բոլոր էշերը մորթելով կերած են։»

«Ահա այս և նմանօրինակ հեռագրեր, որք սովեալ գաւառներէն առնուած էին, Միթինկին մէջ կը ցուցուին։

«Յունիսի ամիսը Լոնտրայի մէջ մասնախումբ մը կազմուած էր հասարակութենէն հանդանակութիւն հաւաքելով լրագրաց միջոցաւ հրատարակելու, և սովեալ գաւառները գրկելու համար։ Աղդեցութեան տէր անձերէ, որք մեծ մասամբ Հայազգի են, բազկացեալ մասնախումբ մ'ալ Մանչէսթրի մէջ կազմուած էր։ բայց օգնութիւն գրկելու դործին աւելի կատարեալ կազմաւորութիւն մ'ապահովելու համար, Լոնտրայի և Մանչէսթրի երկու յանձնախումբ հաւանեցան միանալ՝ յուսալով որ իրենց դործակցութեամբ աւելի արդիւնք դոյանայ։ Կը կարծուէր որ ջերմ համակրութիւն պիտի ըզդացուի այս թշուառ ժողովրդոց համար, որք սովորաբար յոյժ աղքատ լինելով, բնութեան արդյունաբերութիւնը երբեմն վրայ անօթութենէ մեռնելու վիճակին հասած էին։ Ցակաւին երկար ամիսներ կան մինչև հնձոց ժամանակն, և դրամի անհրաժեշտ պէտք կայ հաղարաւոր հոգիներ ողջ պահելու համար մինչև այն ժամանակ։ Գործողութեան առատ միջոցներ կան տարածելու համար այն օգնութիւնները, զորս կը յուսացուցեր որ գթասիրտ հասարակութիւնը կարող պիտի ընէր մասնախումբն այդ գաւառները գրկելու։ Լորա Սալիսպըրի և իր յաջորդէ (Լորա Կրանվիլ) յատուկ արտօնութիւն տուած են Վ.Եկ. Թագուհւոյն հիւպատոսաց՝ օգնել այդ գործին, և այս պարոնայք, իրենց պաշտօնական դիրքերէն ամեն օգուտ քաղելով մարդկութեան դատին մէջ ազդուագոյն կ'աշխատին օժանդակութեամբ Իսլամ, Քրիստոնեայ և Հրէայ հասարակութեանց գլխաւոր անդամից։ Արդէն 700 Անգլիական ոսկի գրկուեցաւ Տիարպէքիր, 300 Անգլ. ոսկի Կարին և Վան, 600 ոսկի Մուսուլ, 100 Հալէպ, և Մանչէսթրի յանձնախումբն ալ 1200 ոսկի գրկած է Հայաստան։ Հալէպի և Սմիրնայի համար Լորա Թէյնհամ առանձին հանդանակութիւն կը հաւաքէ։

«Քաղաքապետ Լորը, Միթինկը բանալով, յայտնեց թէ մեծ հաճութեամբ կուգեր օգնել տիկին Սմբրէնկֆօրտի ձեռնարկած մարդասիրական դործին, և ըստ թէ սովեալ գաւառներէն առնելն ուզղեալ տեղեկութեանց նայելով, սովուն ոստակութիւնն ու ընդարձակութիւնն, ինչպէս նաև ժողովրդեան թշուառութիւնն յոյժ մեծ են։ Այդ գաւառք ոչ միայն Բրիտանական առատաձիրտ հասարակութեան, այլ և բոլոր աշխարհի համակրութեան ու օգնութեան իրաւունք ունին։

«Գանձապետ Գ. Ալֆրէտ Հէնրիքս հետաւեալ նամակը կարդաց, զոր խորհրդարանի անդամ Գ. ճէյմս Պրայս Գ. Կլատստոնէն ընդուներ էր։

«Ես ի նկատ առի Հայկական մասնախմբին այն փափաքը թէ չորեքշաբթի օրը Քաղաքապետական պաշտօնատան մէջ գումարուելիք Միթինկին ներկայ գտնուիմ։ բայց արդի գործերս անտեսելու և նոր նախարարութեան մը համար պէտք եղած այլ և այլ կարգադրութիւնները վ.Եկ. Թագուհւոյն ներկայանալու պարտականութիւնս ամեն տեսակէտով այն աստիճան խիստ է, որ չեմ կրնար երկու կամ երեք ժամ դադրեցնել զայն՝ մինչև իսկ սարսափելի թշուառութեան մ'օգնելու սրբազան դատը փաստաբանելու նպատակաւ։ Հետևարար, չեմ կրնար մարմնապէս ներկայ գտնուիլ ձեզ հետ։ բայց գործին սոփոլոգականութիւնը կը ճանչեմ, և անկեղծապէս կը յուսամ որ ամենէն առաջ Լոնտրայի մեծ և բարեսէր հասարակութիւնն, և ապա աւելի բազմաթիւ ժողովուրդ մը՝ առատասրտօրէն պիտի պատասխանեն ձեր հրաւէրին։ Այդ բանն հաստատապէս համաձայն պիտի լինի ճշմարիտ բարեգործութեան պարտականութեանց, ինչպէս նաև Անգլիոյ բարի համբաւոյն յԱրևելս։ Շահեցնեք իմ անունս արձանագրել 50 Անգլ. ոսկիոյ նպաստի մը համար։»

Մ'նոյնքն հեգնեալ Բուսով

Գ. ԿՕՇԸՆ

—

Տէյլի-Նիուզ լրագիրը մայիս 7 թիւ թերթին մէջ հետաւեալ նամակը կը հրատարակէ, զոր Կ. Գոլոց Անգլիական նորընտիր դեսպան Գ. Կոշըն ուղղած է առ նախագահն Ռիսիոնի Ազատական ընկերութեան, որոյ անդամն էր ինք։

«Սիրելի Տէր։—Կը փութամ խնայցնել ձեզ թէ Վ.Եկ. Թագուհւոյն կառավարութեան ազդու խնդրանաց վրայ յանձն առած եմ Կ. Գոլիս երթալ իբրեւ յատուկ դեսպան սահմանաւորժամանակի մը համար։ Այս ձեռնարկս իմացնելով ձեզ, զոր կը յուսամ թէ ընտրեցք չպիտի պարտաւորեն, կը փափաքիմ յարել նաեւ թէ ես չընդունեցի ո՛և է պաշտօն մը, որ իմ խորհրդարանական ատաղձիդեն մէջ ընդհատում մը պիտի լինէր, կամ իմ յարաբերութիւնս պիտի խղէր Ռիսիոնի քաղաքէն, որ վերջերս իր վստահութեամբը պատուեց զիս երեսփոխանաց ժողովոյ անդամ ընտրելով։ Բայց երբ սարսափեցին զիս յանձն առնուլ պաշտօն մը, որ միայն առժամանակեայ և պատուական հանդամանք մ'ունի, և որ զիս երեսփոխանաց ժողովին այս տարուան նիստերու կարճ շրջանին ներկայ գտնուելէ միայն պիտի զրկէ, չկրցի իմ երկրիս ծառայելէ հրաժարիլ այնպիսի դիրքի մը մէջ, զոր իմ կուսակցութեանս դլուխներն հասարակային օգտին նպաստաւոր կը համարէին որ ես բռնեմ, որքան ալ դժուար և դժնդակ լինի։ Անձնանօք կը յուսամ որ իմ Ռիսիոնցի բարեկամքս պիտի հաւանին թէ ես այս դործին մէջ իմ պարտքս միայն կատարած եմ, և թէ ներկայ մառնաւոր պարագայից մէջ, իրաւունք ունէի մէկ կողմ թողուլ իմ խորհրդարանական պարտականութիւններս՝ թէեւ կարճ ժամանակի մը համար՝ բացակայ զըտնուելու դժկամակութիւնս։

«Ինդրելով որ ներկայս իմ ընտրողաց հաղորդէք, պատիւ ունիմ, եայլն։»

Ձ'որ՝ Ն. Կ.ԼԸՆ։

Գ. Կոշընի այս նամակէն բացարձակապէս կը հասկցուի թէ ինք արդարև կարճ միջոցի մը համար դեսպան կուդայ 'ի Կ. Պոլիս, և եթէ այսպէս չլիներ, ինք երբէք յանձն չպիտի առնուր այդ պաշտօնն, և իբրև երեսփոխան իր պարտականութիւնները կատարելէ հրաժարիր։

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆՔ

—

Թայմզ լրագրին Փարիզի թղթակիցն հետևեալ հեռագիրը կը քաշէ մայիս 8 թուով։

«Սէնի քաղաքային դատարանն յանձն չառաւ որոշում մը առալ Լուսինեան իշխանի ախտոսին հակառակ պահանջողաց միջև։ Մէկ կողմը կը տեսնուի Գեր. Խորէն Նարպէյ, Արքեպիսկոպոս Պէշիկթաշի 'ի Թուրքիա, հանդերձ իր երկու եղբայրներով, Եուսուֆ և Գուլիսան իշխանաղունք, որոց երկուքն ալ փարիզ հաստատեալ են, և միւս կողմէն հինդ որբեր կը դտնուին, որոց հայրը Միլան քաղաքը հիւանդանոցի մը մէջ մեռած է, և պահանջեն դատ բացած է՝ Լուսինեան ախտոսին մեռնելուն համար։ Ամբաստանողաց խօսքին նայելով, Լևոն իշխանն, որ 1393ին Սէն Տընի թաղուած Լևոն Զ. Լուսինեան թագաւորին ուղղակի սերունդն է, 1821ին Հայաստանի մէջ ծնած էր, և 1846ին ապստամբաց կողմանէ Հայաստանի թագաւոր հռչակուած*։ Երբ ապըստամբութիւնն անյաջող ելաւ, ինք երկրէն աքսորուեցաւ, և յԵրուսաղէմ թափառելէ յետոյ, 1859 ին մեռաւ վեց զաւակ թողլով։ իսկ Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոսին հայրը Պաղտատցի վաճառական մ'էր։ Միւս կողմէն ամբաստանեալք կը պնդէին թէ ինքնակոչ Լևոն իշխանը բաղդախնդիր մ'է, և իր ախտոսը շշափելի խարդախութիւն մը, մինչդեռ Արքեպիսկոպոսը Բեդլրոպուրգ բնակող ծերունի Լուսինեան իշխանի մը ճանչած եղբօրորդին է։ Այս ծերունի Լուսինեանը ճանչուած էր Ռուսական կառավարութենէն, որոյ բանակին մէջ կը ծառայէր Նիքոլայեսի ժամանակ։ իր հայրն Ամիրի, որ Թուրքիա մեռած է, Իսլամական մուհամմադութեան պատճառաւ ստիպուած էր իր Լուսինեան անունը Նարի փոխել։ այս երկու բառերն ալ «ջ» կը նշանակեն։ բայց ինք Նիկոլոսի և Երուսաղէմի Թագաւորաց ուղղակի սերունդն էր։

«Գաղղիական դատարանն, իր առջև այս իրարու հակառակ պահանջումներն ունենալով, յայտարարեց թէ յանձն չառնուր օտար ախտոսներու ընտրութեան ու խուզարկութեան ձեռնարկել, ըստ որում Գաղղիական առեանք Գաղղիացւոց միջև ծագած անհամաձայնութիւնները կարգադրելու պաշտ-

* Այս պատմութիւնն հիմնովին սուտ է։ Ծ. Խ.

տան ունէն, և թէպէտ կրնան վը-ճիռ մը տալ իրենց միջամտութիւ-նը խնդրող օտարազգեաց վէճերուն վրայ, սյսու ամենայնիւ պարտաւ-որ չեն օտար երկիրներու օրէնքաց հետ դարձ ունենալ, երբ երկիւղ կայ թէ Գաղղիական դատարանաց վճիռներուն արժանապատուութեան վնաս տուող սխալներ կրնան ծա-գիլ։»

ՎԱՆԷՆ ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վանէն ապրիլ 5 թուով գրուած մասնաւոր նամակէ մը հետեւեալ կարե-ւոր հատուածները կ'ընդօրինակենք.

«Թշուառութիւնը նոյնն է։ Գե-դայցոց վիճակը միշտ ապրատիելի է։ Իրաց այս վիճակը միայն երաշ-տութեան արդիւնքը չէ. աւարակ Քրդաց ասպատակութիւններն ալ մեծապէս օգնեցին այս թշուառու-թիւնն յառաջ բերելու։ Երբ պա-տերազմին ժամանակ հազարաւոր Հայ գիւղացիք Օսմանեան բանակին հետ էին, այս Քիւրդերը լաւ առիթ ունեցան գեղերն ապատապէս կողոպտելու։ Այժմ Քրդաց գեղա-բնակ և հանդարտ մասը վասպու-րականի միւս ժողովրդոց չափ կը նեղուի սովէն. բայց աւարակարա-բոյ մասն այնչափ թշուառութիւն չզգար։

«Ցեղացած անձրեւներուն շնոր-հիւ յոյս կայ թէ հունձքերն ա-ռատ կրլնին վասպուրականի կողմը, թէև անցեալ աշնան ժամա-նակ սովալական քանակութեամբ բան չէր կրցած ցանուիլ։

«Անհաւն շնորհակալութիւն մայ-րաքաղաքիս բարեսէր Հայոց, ո-րոց զրկած նպաստները բաւական թշուառներ մխիթարեցին։ Այս դժբաղդ սովն առիթ մ'եղաւ, յա-րում Կ. Պոլսոյ Հայ հասարակու-թիւնն իւր Հայաստանցի եղբարց համար ունեցած համակրութիւնը գործնականապէս յայտնեց։ Վաս-պուրականի ժողովուրդն երախտա-պարտ պիտի մնայ իւր ընդհանուր այս օգնութեան համար։ Բայց թշու-առութիւնը վերջ չգտաւ, և այժմ տակաւին մեծ պէտք կայ օգնու-թեան։ Գիւղացիները մեռ ցանել և միանգամայն սերմնցու ցորեն, գա-րի և տալ պէտք է։ Կը յուսամք որ տեղւոյդ կեդրոնական յանձնա-խումբն ըստ այնմ կը շարժի, և առ-բարեսէր հասարակութիւնն իւր ը-նած հրաւէրներն ապարդիւն չեն մնար։

«Խրիմեան Սրբազան լաւ կաշ-խատի։ Մինչև նոյն եռանդն ու գործունէութիւնը կը տեսնուի իւր վրայ։ Վասպուրականի ժողովուր-դէն այս սարսափելի սովուն ճիրան-ներէն իւր վերկութիւնը մնասմբ մ'ալ Ն. Սրբազնութեան և անոր մի քանի աղգասէր աշխատակցաց պիտի պարտի։

«Վասպուրականի գիւղացիք ի-բենց անասնոց մեծ մասը կորուսած են, և այս ալ մնահոգութեան մեծ պատճառ մ'է ամեն անոնց համար, որք այս հայաշատ նահան-գին ապագային վրայ կը խորհին։ Ինչպէս կը տեսնէք, տակաւին օգնութեան մեծ պէտք ունիմք։ Կ. Պոլսոյ Հայ լրագրիք լաւ կաշխատին այս նիատամբ. Վանայ ժողովը-դեան լուսամիտ մասը կը դնա-հատէ անոնց ծառայութիւններն։ Երանի՜ թէ անոնց կարդացած հրա-ւէրներն այսուհետև ալ լսելի լի-նէին։»

ՊԱՍՊԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Գուղկունեաց 28 ապրիլ 1880

. . . Խմբագիր.

Պասպայի ազգային խնդիրը դիս հոս 'ի Կ. Պոլիս բերաւ, խնդիր մը, որ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ Սահմա-նադրութեան խնդիր, որոյ համար այսօր ճիշդ ամիս մ'եղաւ որ 'ի Պասպերտ քարան կերթամ կամ դամ՝ բայց չիտակը խօսելով ես ալ չգի-տեմ թէ այժմիկ ինչ կերպարանք ստացաւ այն ինքն իսկ ինքեան կարի պարզ, բայց ժամանակիս քա-ղաքականութեան ձեւոք կնճռոտ-ած խնդիրը, Սա ալ բանեմ որ Ա-մենապատիւ Ս. Պասպերքէն 'ի դատ չտեսայ և չճանչցայ մին, որ պրսի մտօք փոյթ և հոգ տանէր խնդրոյն բարւոք լուծումի մը տա-լու։

Խմբագիր Տէր, թէև այժմ Հա-յաստանի սովելոց ամենակարեւոր խնդիրը կայ, որ զամեն խնդիր կուլ կուտայ և պէտք է տայ, բայց այս ալ դժբաղդ պատճառ մ'է, որ Պասպայի խնդրոյն ամենաեռ կա-ր ևորութիւն տրուի. դի սովելոց հա-մար ինչ կուզուի, եթէ ոչ սատկ. ոնա Պասպայի մէջ ազգին հարիւ-բաւոր ոսկիները մի անհատի սնդա-տակ կոկորդը կը լեցուին (տարե-կան 300 ոսկի 20 տարիէ հետէ) որք, աւա՜ղ, տէր չունին և չեն ունեցած։ Թող դայս, Պասպայի խնդիրն ուրիշ աւելի նուիրական և տխուր կէտեր ալ կը պարունակէ իր մէջ, զոր երբեմն խօսքով պէտք է ազգին առնել պարզելու։

Հայեր, լսեցէք և սսկացէ՛ք, Պասպայի մէկ հին եկեղեցւոյ աւե-րակը հազիւ 4–5 տարիէ 'ի վեր է որ Հրէի մը ձեռքն անցած և դի-նեռուն եղած է. կը հատատանիմ զայս ուր որ անկ է։

Իսկ տխուր կէտ մ'ալ այս է որ հասարակութիւն մը քսան Սահմա-նադրութեան օրինաց ազդ այնն ժա-ղով կամ թաղական խորհուրդ մը կրնարէ 'ի Պասպայ, որպէս զի Գ-ԹԷԼԼԻՆ ձեռքէն կորդէ ազգային սե-փականութիւնքն, և առաջնորդ-մ'ալ կընարէ, որ նոյն ժողովոյ բե-ռանքն ըլլայ անդրանիկ կառավարու-թեան մօտ. և ահա նոյն կառավա-րութեան ձեռքով առաջնորդն իր-րև խռովարար կը վտարուի անտի, և ժողովն ալ կը ցրուի և ազգին իրաւունքն ալ անպաշտպան կը մը-նայ . . . :

Վարչական մարմինք թէ որ կու-գեն ազգին իրական ծառայութիւն մը մատուցանել, յիշեալ վիճակին դարմանը փութացնել պարտին, և այս կըլլայ բանիբուն և օրէնգէտ վարդապետ մը յղելով անդ 'ի Պաս-բայ։ Մաղաքէա Վարդապետ

Տէրտէրեան

ԽՆԴԻՐ

Տ. ՍՈՒՔԻԱՍ ԲԱՀՈՒՆԱՑԻ

. . . Խմբագրապետ.

Լրագրաց ամանց մէջ կընթեռ-նուի և սկանչալուր անձանցմէ կե-մանամ թէ Ս. Զրաքի շնորհաւորու-թեան առթիւ Զրաճեան Սարգիս աղա՝ Գալանօղեան Մկրտիչ աղայի տունը գացեր և հոն 5–10 անձանց ներկայութեան հրապարակաւ զիս գող անուաներ և ըսեր է. «Սա՛ բը եկեղեցւոյ արծաթեղէնները գողցեր և իր քրոջ աղջկան տուն շի-ներ է. մինչդեռ ի հօրէ և ի մօրէ ժառանգութիւն և երեսէի ժողո-վուրդ չունի, ո՞ւրկէ շիներ է ես»

Մանգուէմի յարգոյ նամակա-գիրը պարտք կը դնէ իմ վրայ բա-զուք բառնալ առ որ անկ է, կերբ-պով մը ապառնալով թէ քանի որ ամբաստանութիւնը բարձրէն կու-գայ, իմ բանութիւնս ամբաստանու-թեան ստուգութիւնը պիտի հաս-տատէ։ Թող ներէ՛ յարգոյ նամա-կագիրը՝ իրեն նման չբմբռնել խընդ-իրը և չհեռաւել իր ցոյց տուած ճանբուն։

Քան իս՝ խնդիրը երկու հանգա-մանք ունի, անձնական և ազգա-յին. անձնականապէս խիստ երջա-նիկ եմ յայտարարել որ այս մասին խիղճս կարի հանդարտ է առաջի Աստուծոյ. և սոյն երջանկութիւնս յանհունս ուելի կ'արժէ քան Զը-բաճեաններու պէս երեւելիներու և այլոց առջև գանգիլիք պատիւս և համակրանքս։ Մանգուէմի նամա-կագրին նման երբէք սոյն անձին հարաւութիւնը և թագին մէջ ու-նեցած առաջնութիւնը իր ըրած ամբաստանութեան նկատմամբ ծան-բացուցիչ պարագայ մը չեմ նկա-տեր։ Զրաճեան Սարգիս աղա կըր-նայ՝ ինչպէս յետին անհատ մը սը-խալած կամ ներշնչեալ ըլլալ. ուս-ոն, ոչ միայն անձնական պատուոյս համար դատ չեմ բանար իր դէմ, այլ կը ներեմ և կաղօթեմ վասն իւր, իրբև Քրիստոնեայ և իրբև պաշտօնեայ Աւետարանի, առնելով ինչ որ պարտաւոր եմ ուսուցանել, ըստ օրինակի և ըստ պատուիրանի եկեղեցւոյ Գերագոյն հեղինակին։

Իսկ իրբև ազգային, խնդիրը ինձ համար լուծուած է. դի, ըստ Զրաճեան Սարգիս աղայի, եկեղ-ցւոյ անօթները գողցած եմ. արդ՝ յիշեալ ծանրագին անօթները ազ-գին կը վերաբերին, հետևարար ազգը կամ 'ի դիմաց Նորին Թագա-կան խորհուրդը պարտի քննութիւն բանալ և 'ի դատ կոչել ամբաստա-նողը և ամբաստանեալը, և եթէ՝ թէ-պէտև ինչպէս քանիցս նոյնպէս և այս անգամ ապրիլ 23 թուականաւ հրամարական մատուցած եմ լու-սարարագեսութիւնէ, բայց միշտ եկեղեցւոյ մէջ եմ և յարատամ պատրաստ երթալ ուր երբ և կա-չեն։ Եթէ պարտաւոր դատուիմ, պատրաստ եմ ամենայն սիրով կը-բել այն պատմիչը զոր կը արա-մադրեն եկեղեցական օրէնդրութիւնը Եկեղեցւոյ Ս. անօթները դողցող կղերականի մը համար։ Իսկ եթէ անպարտ երևիմ, կը խոս-տանամ յօժարակամ ներել իմ ձրի և ապերասան զրպարտչին իրբև քրիստոնեայ. չիամերով հակա-ռակ կալ չարին, այլ յաղթել բարե-աւ չարին։

Խնդրեմ, Տէր Խմբագիր, ներ-կայս ի սէր արդարութեան հիւրըն-կալել հաճիք Ձեր պատուական լը-բագրոյ մեծատակոյ թերթին մէջ, ընդունելով մեր կանխաւ շնորհակա-լութիւնը։

Ողով մնամ ազօթարար

Սուքիաս Քհն. Սոնիկեան

2 մայիս 1880

'ի Մայր եկեղեցի

Կ. Պոլիս 1 մայիս 1880

Տէ՛ր Խմբագրապետ.

Այս օրերս Գալաթիոյ թաղը յուզ-ման մէջ է ծանրակշիռ տարաձայնու-թեան մ'առթիւ։ Ինչպէս ազգային լը-բագրերը հրատարակեցին, թաղին երե-ւելիներէն Սարգիս Էֆէնտի Զրաճեան պատիւաւոր տիտղի մը մէջ կամրատ-ուած է Ս. Աստիաս Հայոց իրբև գող, որ կը վաճառէ եկեղեցւոյ արծաթե-ղէնները և իւր քրոջ աղջկան տուն մը կը շինէ։

Թէ սոյն ամբաստանութիւնը ո՛ր աստիճան ճշմարիտ է, անշուշտ անկա-րելի է այժմէն կշռել, քանի որ տա-կաւին քննութիւն մը չէ եղած, բայց սա սայգ է որ խնդրոյն մէջ հարիւ-ճշմարտութիւն մը կայ։ Զի, ներում մեզ ըսել, կամ ա՛յն է որ Արժ. Տ. Սա-քիս Հայր անխղճարար խորած է այն նուիրական հարատութիւնները, որոյ ին-քըն միայն աւանդապահ կարգուած է, և կամ այն է որ Սարգիս Էֆէնտի Զը-բաճեան ձրի կը վատահմարաւ եկե-ղեցական անմեղ պաշտօնեայ մը, ան-պատկառ և ապերասան զրպարտու-թեամբ։

Այս անհրաժեշտ կամուկամութի-նէն որն ալ լինի, խնդիրն ուշինչ նուազ ծանրակշիռ է։ Զի նախ, գործը ան-նրչան անձանց և աննչան իրի վրայ չէ։ Այլ իւր հարատութեամբ և հմրաւով նշանաւոր թաղեցի մ'է որ հանդիսա-ւոր կամրատանէ ուշինչ նուազ նշան-նաւոր կղերական մը, որոյ ձեռաց մէջ կը զտնուին երկար ժամանակէ հետէ ամենահարուստ եկեղեցական դանձ-բան մը։ Բայց խնդիրը առաւել քան երբէք կը ծանրանայ երբ զոյն անձ-նականութիւններէ զատելով, միմիայն ազգային կամ եկեղեցական տեսակէ-տին տակ նիատեմք։ Մեզ փոյթ չէ որ այս ինչը ամբաստանէ զայն ինչը ան-հատապէս։ Աստիք կրնան, եթէ ուզեն, պաշտպանել իրենց դատը ուր որ անկ է։ Բայց չեմք կրնար թողուլ որ ազ-գային պաշտօնեայ մը չարաչար զրպ-ծածէ այն վատահութիւնը զոր ազգը դրած է իւր վրայ, կամ ազգային մը, ո-ք և լինի, յանդգնի ըստ հաճոյս բամ-բասել, անուանարկել անմեղ պաշտօն-եայ մը։ Աստ ցանկացնել է ազգին մէջ այն վատահութիւնը՝ որովհետիայն կը չարժի ազգային վարչական մեքենայն։ Ա-սի խեղդել է անձնուիրութեան ոգին որով կը փրկագործի ազգ մը։ Անվըստահութիւնը և եռապաշտութիւնը ազ-գին տունը կը քանդեն։

Ուստի եթէ ցաւալի բան մը կայ այն ալ սա է թէ Պասրիարքարանը ինչպէս անտարբեր կը հանդիսանայ այսպէս իւր քթին տակ պատահած մահու և կենաց խնդրոյ մը առջև։

Խնդրեմ, Տէր Խմբագրապետ, հա-ճեցէք ներկայս ի սէր ազգային յառա-ջադիմութեան հիւրընկալել Ձեր պատ-ուական լրագրոյ մէջ, հանդերձ մեր կանխաւ շնորհակալիք։

Դիտող ազգային մը

ՏՍՐԵԴԱՐՁ

ԱԶԳ. ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

. . . Խմբագրապետ.

Ազգ. Սահմանադրութեան 20րդ տարեդարձի հանդէսը՝ Ազգ. Հի-ւանդանոցի մէջ կատարելու համար Գործադիր մարմնաժողով մը կազմը-ուած է, որոյ անդամք են,

Մեծ. Էֆէնտիք.

Աւետիս Կիւրտաղեան
Ազարիկ Գարայեան
Գարբիել Էլմիկիզէլեան
Գրիգոր Մէրճիմեան
Եղիա Շահպազեան
Երանոս Կիւմիւշեան
Կարապետ Զիլճեան
Համբարձում Քալանթարեան
Մարգար Քալաքճեան
Մեսրոպ Ֆէնէռճեան
Միհրան Սէֆիեան
Մկրտիչ Մելիքեան
Մկրտիչ Ֆրէնկեան
Մկրտիչ Շերինեան
Յարութիւն Սամանճեան
Յովսէփ Զիլճեան
Նիկողոս Թաշճեան
Պողոս Լ.բսէրճեան
Տիգրան Թագաւորեան
Մ. Յարութիւն Մկրտիչեան։

Հաղարարձութիւնս պարտք կը համարի ծանուցանել թէ Սահմա-նադրութեան տարեդարձի Գործ-ադիր մարմնաժողովն արդէն դործի սկսած լինելով, հանդիսին շքեղու-թեան ու կանոնաւորութեան, և Հիւանդանոցի խղճալուոյ օգտին համար՝ որք ներկայ տագնապալից և ամենադառն ժամանակի մէջ առատել քան երբէք մխիթարու-թեան և խնամոց կը կարօտին, հարկ եղած փութաջանութիւնն ի դործ դնելու չպիտի վարանի, և սակայն սահմանադրաբէր և բարեսէր ազ-գայնոց օժանդակութիւնն ու ձեռ-նտուութիւնը հարկ ըլլալով այս մասին, սիրելի է մեզ յաւալ որ Մասնաժողովոյ սոյն ձեռնարկու-թիւնը ընդհանուր քաջալերու-թեամբ պիտի պատուի։

Սահմանադրութեան տարեդար-ձի գործադիր մասնաժողովը հան-դիսին վերաբերեալ կարեւոր տեղե-կութիւնները առանձին յայտարա-րութեամբ պիտի ծանուցանէ հա-սարակութեան։

Մնամք յարգանօք

'ի Գործադիր Հոգաբարձութեան Հիւանդանոցի

Աւետիս Աւետիսեան
Տէր. Կէ-Գ-Հէրոան Մէ. Յակոբեան

1880 ապրիլ 30

Գրասեն. Հիւանդնց.

ԱՐՄԵՆՈՒԻԹ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պարիզեան, 26 Ապրիլ 1880

. . . Էֆէնտի.

Ժամանակէ մը 'ի վեր գիւղիս մէջ հաստատեալ Արմենդուխտ ընկերու-թիւնս օրերս գոհութեամբ սրտի ընկալաւ 173 դրեանց նուէր մը, զորս ընկերութեանս նուիրեցին Մեծապատիւ Տիգրան էֆէնտի Պիմիշկիրատեան, և Ազնուափայլ Անանա տիկին Գ. Եսայեան շնորհիւ Գեր. Տէր Յովհաննէս ա-ռաջ քահանայի Հոր Սկրեան, և 'ի ձեռն մեր Գեր. Փոխ-Առաջնորդ Հոր Տ. Սահակեանցս Ծ. վարդապետի Յովսիմ-եան, 'ի պէտս Լսարանի կանանց Գարա-պիպկի։

Գողցը է մեզ ըսել, թէ յիշեալ Ազ-գասէր բարերարք իրենց այս պատուա-կան նուէրով կը խրախուսեն և կը քաջալերեն զԱրմենդուխտ ընկերութիւնս, համոզուած լինելով թէ մարդկային ազգին իրական և իսկական յառաջ-դիմութիւնն իրական սեռին արժանա-ւոր դատարարութենէն կախեալ է, և թէ առանց մայրենի դատարարու-թեան՝ ամէն ջանք և ճիգ յաջնչութիւն կը դատապարտին, թէ ներկայ սերուն-դէն ապագային լուսաւոր դաստիարա-ներ պատրաստող հոգոր կաղապարը լի-նելով, նախապէս լուսոյ պաշտելի ըս-կզբունքը ներկային շնչելու է, ապա-գային հիմերը ներկայսին մէջ ձգելու փարելի նպատակաւ։

Ախորժ հաճութեամբ ընկալաք Ազ-գասէր բարերարաց շնորհն և քաջալե-րութիւնն, և զորս ընկերութեան Ա-ռանձնագրութեան մէջ արձանագրեցինք 'ի յիշատակ յաւերժական և 'ի կոթող մանկենաւոր իրենց փարելի ազգասի-րութեան, և մեր երախտագէտ շնոր-հապարտութեան։ Ասիկայ մի հոգոր հը-բաւէր է համարձակ քայլել 'ի շաւիղ լուսաւորութեան, յօրինակ և 'ի նմա-նողութիւն մեր սիրելի զաւակաց։

Ներքին դիտակցութեամբ համոզ-ուած լինելով թէ բարերարքն Աստ-ուածային է, և թէ երախտագիտու-թիւնն բնական և բարոյական, միով բա-նիւ, պարտքերուն ամենէն սրբազանն է, ներկայիս կը դամք շնորհիւ ասպնջա-կանութեան Ազնիւ Մասիսեդ հրատա-ռակել, թէ յիշեալ բարերարք անար-դամեծար ոգւով կը պատուեն զմեր ընկերութիւն՝ և մեր երախտագիտու-թեան վերայ մշանջենաւոր իրաւունք կ'ստանձնեն։

Խնդրելով, Խմբագրապետ էֆէնտի, ներկայս պատուական լրագրոյդ սա-բրատը ընդունել 'ի ցոյց երախտագիտու-թեան մերոյ առ Ազնուափայլ բարե-բարս մեր,

Մնամք Ձերդ Ազգասիրութեան

շնորհապարտք

'Ի դիմաց Արմենդուխտ ընկ.

Աւետիսդպիր Փոխ-Աւետիսեան
Մարիամ Յ. Երէցեան Փոխ. Մ. Մ. Խաչերեան

Ազգասէր Տիգրան էֆէնտի Կիւ-միւշկիրատանեանի՝ Արմենդուխտ ընկերութեանս նուիրած մատենից ցուցակն։

Հատ

17 Խաչի ճառ, Խրիմեան Սրբազանի.
4 Փորձ հանդէս եռամեայ, 1876, 1877
2 Սիրաք և Սամուէլ, Խրիմեան Ս.
1 Դրախտի ընտանիք »
1 Մարդարիտ արքայութեան »
1 Մանանայ, Գ. Վ. Սրուանձտեան.
1 Աբուեսաս երկայնակեցութեան.
1 Ճանապարհորդութիւն 'ի Մայր Աթոռ
1 Ուսումն պարտուց, Պ. Շաչեանցի.
1 Երկունք իններորդ դարու, Մերենցի.
1 Յիշողութիւն Պարիզեցաց Ե-բուսալեմի.

—

31

1 Ուսումն հանրաբերաց Աւետարանի, Սրբազան Պատրիարք Հոր։ Նուէր Թաղուհի Երիցատիկնոջ Գեր. Տ. Յովհաննէս Աւագ Քահանայի Հոր Մկրեան։

Ս.հաւատիկ Ազգասէր Անանա տիկնոջ Գ. Եսայեանի՝ Արմենդուխտ ընկերու-թեանս նուիրած մատենից ցուցակն.

Հատ

20 Կրթական Քրիստոնէական, Նարպէյ Սրբազանի.
5 Հատոր Հովիւ հոգեւոր, (1 օրինակ).
2 Պատմութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ, Մ. Մուրատեանի.
5 Դրախտի ընտանիք, Խրիմեան Սր.
10 Մարդարիտ արքայութեան »
10 Պատմութիւն Հայոց, Զօղրաեանի.
10 Ուխտ Հայրենասիրի.
10 Ուսումն Պարտուց.
5 Քրիստոնէական, Պ. Շաչեանի.
10 Սիոնն Պետրոս, Ա. Հատոր.
15 Սամարացի, Բ. Հատոր.
15 Որդիք Աստուծոյ, Գ. Հատոր.
15 Անտարբերութիւն, Ե. Հատոր.
1 Արտասուք և երգ, Զ. Հատոր.
7 Տասարի քար.
1 Կրթարան Աւետարանական բանից Ա. Բ. Գ. Ե. Զ. Է. հատորներուն ամբողջին կազմութիւնը։

Ա. Բ. Գ. Ե. Զ. Է. հատորներուն ամբողջին կազմութիւնը։

— —

141

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ. ԲԱՐԵՐԱՐՍ ԲԱԼՃԱՆԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ

Յառաջիկայ մայիս ամսոյ 4ին, Աշխարհամատրան կիւրակէ օր Բալ-ֆեան Որբանոցիս աշակերտուհ-եայ ձեռարուեստք 'ի տես և 'ի վա-ճառ պիտի դրուին Որբանոցիս մէջ. յորմէ գոյանալիք հասոյթը պիտի յատկացուի իրբև դրամագլուխ ա-շակերտուհեայ ձեռարուեստից հա-մար։ Ուստի սոյն առթիւ կը փու-թամ ներկայիս ազգարարել և ա-զաչել բարեսէր ազգայնոց, որպէս զի իրենց ներկայութեամբը բարե-հաճին քաջալերել Որբանոցիս զա-ւակունքը և պատկել նոցա աշխա-տութեանց արդիւնքը։

Տեսուչ Որբանոցի

1880 Ապրիլ 23 Սէքիսեան Մայրապետ

'ի Խասգիւղ Ն. Բալֆեան

Ա. Զ. Դ.

Ազգ. Հիւանդանոցի կալուածներէն Բերա վալիսէ Զէշմէսիի կողմը Տուվարճի փողոց թիւ 61 տունը սա՛ որ կուզէ վարձել՝ Ազգ. Հիւանդանոցի դրասենեակը որ 'ի Մեծ Նոր Խան թիւ հրամայէ հարկ եղած պայմաններուն վրայօք խօսելու համար։ Գործակալ Ազգ. Հիւ.

1880 Ապրիլ 80 Ս. Մ. Հէսրէեան

Գրասեն. Ազգ. Հիւ.

Մեծ Նոր Խան, թիւ 49

Ա. Զ. Դ.

Վանայ Ս. Յակոբեան ընկերութեան Ընդ հ. Ժողովը պիտի դուռ-մարի յառաջիկայ կիւրակէ, մայիս 4, 'ի Մայր վարժարան Գամբրուլ։

Առեանը պիտի բացուի ճիշդ ժամը 3ին։

Advertisements referring to British or American Goods, etc., are exclusively received for this Paper at
EUG. MICOUD'S Foreign Advertising Agency 139—140, Fleet Street, London.

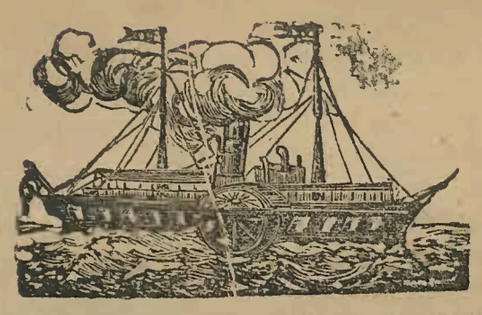

ՇԻՐԲԼԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1880 ՄԱՅԻՍ 1 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՅԻՍ 31

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժ-մ — Բոֆորեան էջնոց շոգենաւները

11 30 Արնավ. Վանիք. Զէնկէր. Պէյլ. Գուզկ. Գապաթ։
11 30 Պէյքօզ, Բաշապ. Գանլ Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Զէնկ, Պէյլ Գուզկ.
11 32 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէոյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սմէն. Գեոյամ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ։
12 45 Արնավուտքէոյէն, Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ.
1 Ր. և Ա. Գավագէն, Մէզարպ. Պէոյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ, Բաշապ. Ր. Փ. մահ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Զէնկէր. Պէյլէր. Գուզկ. Գապաթաշ։
12 30 Եէնիմ. Մէզար. Պէոյիւք. Թար. Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ։
1 45 Եէնիմ. Մէզարպ. Պէոյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սմէն. Էմիրկ. Գեոյամ. Ր. Հիսար Պէպէք, Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ։
2 45 Մէզար, Պէոյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սմէն. Էմիրկ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ.
4 Եէնիմահ. Մէզար. Պէոյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ, Եէնիք. Սմէնիա. Էմիրկ. Գեոյամբէյ. Ր. Հիսար, Պէպէք, Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկ։
5 15 Եէնիմահալլէ Մէզար. Պէոյիւք. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ր Հիսար. Պէպէք Արնավ. Պէյլէր. Օրթաք. Պէշիք.
6 15 Եէնիմահ. Պէոյիւքտ. Թար. Պէյքօզ Եէնիք. Էմիրկ. Գանլճ. Ա. և Ր. Հիսար, Գանտ. Արնվ. Զէնկէր. Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Պէշիք. Իսկ։
7 45 Ա. և Ր. Գավագ, Եէնիմ Մէզր. Պէոյիքտ. Թար, Պէյքօզ, Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսար։ Արնավ. Գուր. Օրթ, Պէշիկ։
8 45 Պէոյիւք. Թարապ. Պէյքօզ. Ր. Պահչէ Ր. Բ. մահ. Գանլ. Ա. հիսար Գանտիլ. Վանի. Զէնկէր. Պէյլ. Գուզ. Իսկ։
10 15 Մէզարպ. Պէոյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկէն Ր. Հիսար, Արնավ. Օրթաք. Պէշիկ.

Կոմոտրջէն Էլնոց շոգենաւները

12 55 Գապաթաշ, Իսկ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկ. Արնավ. Գանտ. Ա. Ր. Հիսար, Գանլ. Էմիրկ. Եէնիք Պէյքօզ, Թարապ. Պէոյիւքտ. Եէնիմահ։
1 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրչէշ Արնավ. Քէպէք, Ր. Հիսար, Պէյաճ. Սմէն. Եէնիք. Թարապ. Պէոյիւքտ. Մէզարպ. Պէոյիւք։
2 15 Պէշիկ, Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէոյիւքտ. Եէնիմահ.
3 Իսկ, Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար, Գանլ. Ր. Փ. Բաշ. մահ. Ճ. Պահչէ Պէյքօզ, Պէոյիւքտ. Եէնիմահալլէ։
3 30 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրչէշ Արնվ. Պէպէք. Ր. Հիսար, Էմիրկէն. Եէնիք. Թարապ. Պէոյիւք. Եէնիմահ,
5 Գապաթ. Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկէն, Եէնիքէոյ, Պէյքօզ, Թար. Պէոյիւքտ. Մէզար. Եէնիմահ. Ր. և Ա. Գավագ.
6 30 Իսկիւսար. Պէշիկ. Գուզկ Օրթաք. Պէյլ. Զէնկ. Արնավ. Գանտ. Ր. Հիսար, Պոյամ. Գանլճա. Եէնիք. Թարապ. Պէոյիւք։
8 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնվ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէոյիւքտ Եէնիմահ։
9 30 Պէշիկ. Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Պոյամ. Եէնիք. Պէյքօզ Թարապ. Պէոյիւք, Մէզ. Ր. և Ա. Գավագ։
10 Գապաթաշ, Գուզկ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար. Գանլ. Ր. Բ. մահ. Բաշպ. Պէյքօզ, Թարապ. Պէոյիւք. Թարապիա Պէոյիւք.
10 30 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Էմիրկ. Սմէն. Եէնիք. Թարապ. Պէոյիւքտ. Մէզարպ. Եէնիմահալլէ։
11 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք, Ր. Հիսար, Պոյամ. Եէնիք. Թարապ. Պէոյիւքտ. Եէնիմահ։
11 Գուզկունճ. Պէյլ. Զէնկէր. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բաշապ. Պէյքօզ։
11 30 Պէշիկթաշ, Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկ. Արնավ։
12 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ։

ԹԻՍԿԻՍՏԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Իսկիւտարէն Կոմոտրջէ. Ժամ	Ժամ	Կոմոտրջէն Իսկիւտար. Ժամ	Ժամ
11 30	6 30	11 45	7
12	7	12 15	8
12 30	8 15	12 40	8 30
1	8 35 Պէշիքթաշ	1 10	9
1 25	9 10	1 40	9 25
2	9 35	2 10	9 50
2 30	10	2 40	10 10
2 55	10 25	3 10	10 40
3 30	10 45	3 40	11
4 55	11 5	4 20	11 20
4 30	11 25	5 5	11 40
5 10	11 40	5 40 Պէքթ.	11 50
5 45	12	6 15	12 5

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Իսկիւտարէն Կոմոտրջ. Ժամ	Ժամ	Կոմոտրջէն Իսկիւտար. Ժամ	Ժամ
12	6 20	12	6 15
12 45	7	12 45	7
1 30	8 15	1 30	8 10
2 15	8 45 Պէշիքթաշ	2 10	8 50
2 50	9 20	2 45	9 20
3 30	9 50	3 20	10
4	10 30	3 50	10 30
4 30	11	4 30	11 5
5 10	11 30	5 5 Պէշիքթաշ	11 40
5 45	12	5 40	12 5

ՄԵՆՔ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

LOTERIE

Համպուրկի Գերմանական կառավարութիւնը, որ սոյն նոր դրամական մեծ վիճակահանութիւնը վաւերացուցած է, ոչ միայն բաժնետոմսերուն ցրուիլը, այլ և ամեն քաշուած վիճակահանութիւնը կը հակակշռէ, պարգևներուն ճշդիւ ճարմանը համար գանձուն բոլոր արժէքներովը երաշխաւորելով, այնպէս որ իւրաքանչիւրին ամեն կողմանէ ամենամեծ ապահովութիւն տրուած է։

Արդէն այս պարագայն բաւական ապացոյց մ'է թէ սոյն վիճակահանութիւնն ամեն ապահովութիւն ունի։ Սոյն նոր մեծ վիճակահանութիւնն այժմ մինակ 87,000 տոմակէ կը բաղկանայ, յորոց 43,200ը անպա տճառ պիտի շահին, որմէ բացայայտ կերևի սոյն ձեռնարկութեան շահաւէտութիւնը, վասն զի տոմակաց դրեթէ կէսը վաստկող պիտի լինին։ Բոլոր պարգևներն ապրագաբար մէկմէկու յաջորդող միայն 7 բաժանմամբ պիտի քաշուին։ Առաջին մեծ պարգևը պիտի լինի

500000 ՖՐԱՆՔ

Իսկ երկրորդական պարգևներն են գլխաւորաբար

Տոմակ	Ֆրանքէն	Ֆրանք
1	312 500 —	312 300
1	187,500 —	187 500
1	125,000 —	125,000
1	75,000 —	75,000
1	62,500 —	62,500
2	50,000 —	100,000
2	37,500 —	75,000
5	31,250 —	156,250
2	25,000 —	50,000
12	18,750 —	225,000
1	15,000 —	15 000
24	12,500 —	300,000
4	10,000 —	40,000
3	7,500 —	22,500
52	6,259 —	325 500
6	5,000 —	30 000
68	3,750 —	535,000
214	2,500 —	5[illegible],000
10	1,875 —	18,750
2	1,500 —	30,000
531	1,250 —	663,750
773	625 —	420,625
990	375 —	356,250

և այլն, և այլն.

Ամեն մէկ վիճակահանութենէ իսկ և իսկ ետքը, գերմանական կառավարութեան հսկողութեան ներքև, բոլոր շահող բաժիններուն պարգևները անմիջապէս ոսկի դրամով պիտի վճարուին։

Մեր սոյն սկզբնական տոմակներուն վաճառումն յանձն առած լինելով, առանց վերադիր ծախուց իրենց բուն գիներովը կը ղրկեմք։

Սկզբնական 1 Տոմակի գինն է
22 Ֆր. 50 Սնդ.
Իսկ կէս Տոմակի գինն է
11 Ֆր. 25 Սնդ.

Տոմակաց արժէքը պէտք է ուղարկել գաղղիական Պանկայի դրամատոմսերով, թղթատարութեան ծախքը ղրկողին վրայ լինելով, և կամ Գերմանիոյ, Անգղիոյ կամ Գաղղիոյ Պանքաներու վրայ փոխանակագրով։ Դրամն ընդունելնուս պէս յատուկ նամակաւ մը կը ղրկեմք յանձնարարեալ տոմակներու որոնք տէրութեան գինանշանովը վաւերացեալ են. ասոնց հետ նաև վիճակահանութեան յայտագիրն ալ գաղղիական լեզուաւ, և ամեն վիճակարկութենէ յետոյ պարգևներուն և շահող թուոց պաշտօնական ցուցակը։ բայց յայտնենք պարգևները պիտի հրատարակուին Արևելքի գլխաւոր լրագրաց մէջ։ Շնորհակալ եմք Թուրքիոյ հասարակութենէն, սոյն վիճակահանութեան նախորդ Սերիին նկատմամբ ունեցած մեծ հոդածութեանը համար, և կը խոստանամք ևս յապագային միևնոյն ճշդութեամբ կատարել իրենց յանձնարարութիւնները։ Կ'աղաչեմք որ իրենց յանձնարարութիւնները փութով յուղարկեն վիճակահանութենէն առաջ, այսինքն յառաջ քան 9 ՅՈՒՆԻՍԻ (Ն.Տ.) առ մեր գործատուն, ուղղակի ԻԶԷՆԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ, գլխաւոր գրասենեակ վիճակահանութեան ի Համպուրկ (Գերմանիա)։

ISENTHAL & Cie

Bureau principal de Loterie
Hambourg (Allemagne)

Մեր թղթակցութիւնը Գաղղ. Անգղ. և Իտալերէն լեզուօք կատարուելով, կը խնդրեմք որ այս լեզուներէն մէկովը մեզ հետ թղթակցուի։ Նամակ մը Արևելից քաղաքներէն մինչև Համպուրկ 180 ժամէն կը հասնի և փոխադարձաբար։

Steiner Bureau d'annonces Hambourg.

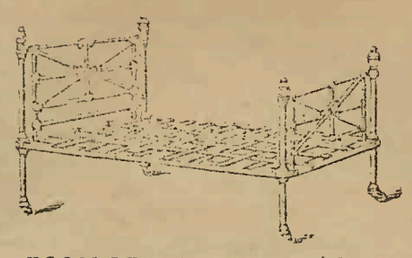

ԱՆԿՈՂՆԱՐԱՆ ԿԱՄ ՄԱՀՃԱՌԱԿԱՆ.

Աղնիւ հասարակ քարեօլաներ երկաթէ ի արտրբէ, ամուր գինեռով կը ծախուի, կ. Պոլիս Գալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ԿԱՐԻ ԳՈՐԾԻՔ

Փոքր ավանձէրդ կոչուած ձեռքով դարձող ու անքակ կար կարող գործիքը ամեն տեսակ կար մեծ դիւրութեամբ կը կարէ ու գինն ալ ամէն է, երաշխաւորութեամբ կը տրուի, աւրուածները կը շտկուի ու կարել չդիտցողին դաս կը տրուի. կը ծախուի Կ. Պոլիս Գալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ՁԵՐՄԻ ԴԵՂ.

Տոքթոր Այերի ջերմի դեղը ամեն որ և իցէ տեսակ ջերմ իսկոյն կը բժշկէ. չկայ դեղ մը որ ասոր չափ օգտակար ըլլայ ջերմի. ջերմ բռնողները պարապ տդղը կը տանջուին քանի որ աս դեղը կայ, պէտք է որ անմիջապէս անկէ գործածեն։ Արդէն Պոլսոյ և գաւառներուն մէջ ճանչցուած է աս դեղը ու անով բըժշկուողները գիտեն անոր յարգը։ Նախ ուրիշ տրամի չափ հինգ եռդ խմելու է իբրև մաքրողական դեղ ու ետքը աս ջերմի դեղէն (ջերմը չբռնած) օրը չորս անգամ մէյմէկ անուշի գրդալ ու ջրի հետ խառնելով խմելու է, անմիջապէս կանգնի։ Տղայոց աւելի քիչ տալու է. կը ծախուի Կ. Պոլիս Գալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ԱՐԴՈՒԿ

Այս ձև իւթիւներուն ամենէն աղէկ տեսակը որուն մէջ կրակը չը մարիր և աղէկ կը գործէ, կը ծախուի Կ. Պոլիս Գալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի մաղազան։

ԱՅՆԵՐԻ ՎԻԿՕՐԸ

Ով որ իր մաղերուն թափիլը չուզէր, «Այերի Վիկօր» կոչուած մաղի անուշահոտ ջուրէն գործածելու է. ուրիշ ամեն տեսակ մաղի ջուրերը կամ իւղերը՝ որ մաղ չի թափելու համար կը ծախուին, բոլորն ալ անօգուտ են. իսկ Վիկօրի օգուտը միլիոնաւոր փորձերով տեսնուած է, և Պոլսոյ ու գաւառաց սէջօր օրի գործածողներուն թիւը կաւելնայ։ Անոնք որ իրենց մաղերուն գեղեցկութիւնը կորսնցնելու վրայ են, շուտով գործածեն աս ջուրէն որ ի վերջոյ չզղջան։ Թափելու վրայ եղող մաղերը կը հաստատէ ու կապամրանդէ, թափածներուն տեղը մաղ կը բուսցնէ երբոր մաղերուն արմատը վնասուած չէ, ու ճերմկած մաղերը անպատճառ իր նախկին բնական գոյնին կը բերէ, գործածելուն կերպը շիշերուն հետն է. կը ծախուի Կ. Պոլիս Գալաթիա Մինասեան և ընկերաց Ամերիկայի Մաղազան։

Լրագիրս ամեն օր կը հրատարակուի բաց ի կիրակի և ազգ օրերէ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Գալաթիա Սանտրգճըլար Ճատտէսի թիւ 198, Նորօ խան Մասիսի խմբագրատունը։ Իսկ գաւառաց մէջ հետևեալ հոգաբարձուաց գրասենեակները.

ԿԱՐԻՆ. Յովհաննէս էֆ. Տ. Մելքիսեդեկեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Յ. Շաւարշ էֆ.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Նազարէթ էֆ. Յ. Խաթմալեանց.
ՍԱՄՍՈՒՆ. Եղուարդ էֆ. Մուրատեան
ԿԻՐԱՍՈՒՆ Գ. էֆ. Խ. Մազմանեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ. Արժ. Տ. Արիստակէս աւագ քահանայ Ֆէչլեան.
ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Գրիգոր էֆ. Մսերեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խորով » Էսկիճեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Ս. Եղիազարեան էֆէնտի
ԵՒԴՈԿԻԱ.
ԲԱՐԲԵՐՈՎ և ՏԷՐՍԻՄ. Կիրակոս էֆ. Ս. Ղազանճեան.
ՄՈՒՇ. Յակոբ էֆ. Ծերունեան.
ՎԱՆ.
ԲԵՐԻԱ. Սեդրակ » Խարաճեան.
ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. Թովմաս էֆ. Թաշճեան.
ԵԴԵՍԻԱ. Գէորգ էֆ. Ոսկերչեան.
ՖՕՌՇԱՆ. Ֆէրհատ » Ս. Ֆէրհատեան.
ՏՓԽԻՍ. Գ. Նիկողայոս Տ. Ղևոնդեան.
ԿԱԼԿԱԹԱ. Պետրոս էֆ. Հէքիմեան.

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
ԳԱԼԱԹԱ. ՆՈՐՕ ԽԱՆ

"Կատարելութիւն",
ՄԱՏԱՍԱ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ
Աշխարհածանօթ Մաղ Նորոգողը.
(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Երբէք չվախիր Նորոգելու Աւլոր Մաղը իր երիտասարդական գոյնին, ընծայելով անոր նոր կեանք, աճում, և փայլուն գեղեցկութիւն։ Իր արդիւնքը ստոյգ և կատարեալ է, շուտով վանելով ալևորութիւնը։ Ներկ մը չէ։

Միշտ կը հաստատէ ինքնին իրը մաղին բնական զօրացուցիչը։

—արգասաւոր միայն Կարմրագոյն վարդայներուն մէջ է։

Գլխաւոր Մթերանոցը (Մաղազան) է,—
114 AND 116 SOUTHAMPTON ROW, Լոնտոն, Անգղիայ։

Կը ծախուի ամէն Կեղծամավաճառներէն, Անուշահոտ Խաղաւաճառներէն, և Անգղիացի Դեղավաճառներէն։

Կ. Պոլիս Ս. Բանդիւք եղբարց քով, Ֆարմասի Պրիմանիք Բէրա Մեծ փողոց և Լամբնա Բարիւէնայի քով, Անգղիական մթերանոց, Եիւքսէք Գալաթաբրմ Գալաթիա։